

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110
18, 22 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2177
(TAP-18-1276(2)(18-9926))**

2018-08-27 Nr. NV-2249

Vilnius

Projekto rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas: Pritarti Seimo narių L. Kasčiūno ir M. Navickienės įstatymo projekto tikslams, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms. Vyriausybė Seimo pavasario sesijai pateiks pasiūlymus dėl darbo ir šeimos suderinamumo pirmais vaiko auginimo metais.

Seimo nariai siūlo:

- ✓ motinystės ir vaiko priežiūros išmokas pirmaisiais vaiko auginimo metais mokėti neatsižvelgiant į gaunamas darbinės pajamas, jei dirbama ne daugiau kaip iki 20 val. per savaitę arba pagal individualią veiklą;
- ✓ pajamas, gautas už darbą po 20 savaitinės darbo valandos, minusuoti iš motinystės ar vaiko priežiūros išmokos;
- ✓ motinystės ir vaiko priežiūros išmokas mokėti neatsižvelgiant į gaunamas ligos, profesinės reabilitacijos, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe bei profesinės ligos išmokas.

Dabartinė situacija: Pagal Ligos ir motinystės įstatymą:

- nėštumo ir gimdymo laikotarpiu (už 126 kalendorines dienas, o komplikuoto gimdymo atveju ir kai gimsta daugiau nei vienas vaikas – už 140 kalendorinių dienų) moteriai mokama 100 proc. kompensuojamojo uždarbio dydžio **motinystės išmoka**. Jeigu gaunamos papildomos darbinės pajamos ar išmokos (ligos, profesinės reabilitacijos, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe bei profesinės ligos) priskaičiuota motinystės išmoka atitinkamai sumažinama, t.y. mokamas skirtumas.
- vienas iš tėvų (įtėvių), globėjų ar senelių, esantis vaiko priežiūros atostogose, turi teisę gauti **vaiko priežiūros išmoką** kol vaikui sueis 1 arba 2 metai. Jeigu pasirenkama vaiką auginti iki 1 metų, mokama 100 proc., jeigu iki 2 metų – pirmaisiais metais mokama 70 proc., antraisiais – 40 proc. kompensuojamojo uždarbio dydžio išmoka.
- Antraisiais vaiko auginimo metais yra sudaryta galimybė dirbti ir gauti visą vaiko priežiūros išmoką, o pirmaisiais vaiko auginimo metais gaunant pajamų iš darbinės veiklos ar gaunant išmokas (ligos, profesinės reabilitacijos, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe bei profesinės ligos) vaiko priežiūros išmoka atitinkamai sumažinama.

Projekto esmė: Pritarti įstatymo projekto Nr. XIIP-2177 tikslams, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

- Šiuo metu darbdaviai „Sodrai“ teikia praėjusio mėnesio duomenis apie asmenų dirbtas ir nedirbtas dienas, neišskirdami valandų skaičiaus. Įpareigojimas visiems darbdaviams teikti informaciją apie tai, kiek valandų darbuotojai dirba, padidins administracinę naštą – reikės daugiau laiko duomenims surinkti, susisteminti ir perduoti, padidės programinės įrangos diegimo išlaidos.

- „Sodros“ duomenimis, 2017 m. apdraustųjų asmenų (visomis soc. draudimo rūšimis) skaičius siekė 1 mln. 330 tūkst. Jei būtų priimtas sprendimas pavesti rinkti, apdoroti ir sisteminti duomenis apie valandinį darbo laiką, padidės žmoniškųjų ir materialinių išteklių poreikis.
- 2018 m. gegužės mėn. asmenų, kurie dirbo pirmus vaiko auginimo metus ir negavo arba gavo dalį vaiko priežiūros išmokos, buvo 204 ir tai sudarė 1 proc. vaiko priežiūros išmokų gavėjų, kurie augino vaikus pirmus metus. Prognozuojama, kad 2019 m. tokių asmenų bus 212 ir papildomas lėšų poreikis vaiko priežiūros išmokoms sudarytų apie 3,7 mln. Eur.
- Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų nepakanka. Atsižvelgiant į jau priimtus įsipareigojimus, papildomi įsipareigojimai gali pažeisti fiskalinės drausmės taisyklės, nukrypti nuo Lietuvos stabilumo programos fiskalinių tikslų.
- Vyriausybė numato Seimui 2019 m. pavasario sesijoje pateikti svarstyti Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriame bus pasiūlytos teisinio reguliavimo priemonės, skirtos šeimų pajamoms pirmaisiais vaiko gyvenimo metais bei darbo ir šeimos suderinamumui didinti.

Derinimas:

- Suderinta su Finansų ministerija ir „Sodros“ valdyba, įvertintos Teisingumo ministerijos pastabos.
- Projektas svarstytas 2018-08-28 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos pateiktas pastabas (Vyriausybės pozicija keičiama į pritarimą projekto tikslams, tačiau nepritariama siūlomoms priemonėms, ir kartu įsipareigojama Seimo pavasario sesijai pateikti Vyriausybės rengiamą įstatymo pakeitimo projektą).

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas susijęs su Vyriausybės programos nuostatomis dėl šeimai palankios aplinkos bei darbo ir šeimos pareigų derinimo. Demografijos, migracijos ir integracijos 2018–2030 metų strategijos įgyvendinimo plano projekte, pateiktame konsultacijoms su visuomene, siūlyta priemonė: „Leisti gaunantiems vaiko priežiūros išmoką pirmaisiais metais dirbti paliekant išmoką, jei gaunamas darbo užmokestis ne didesnis nei MMA“.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2018 m. liepos 25 d.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome patikslintą projektą aptarti 2018-08-28 tarpinstituciniame pasitarime ir teikti svarstyti Vyriausybės posėdžiui.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lrv.lt